

JAARBOEK

VAN HET

EUROPEES

GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN

PENNINGKUNDE

20
20

LEUVENSE MUNTGEWICHTEN

René WAERZEGGERS

GEWICHTEN VÓÓR DE HERVORMINGEN ONDER MARIA-THERESIA

HET GEBRUIK VAN MUNTGEWICHTEN vond in onze streken ingang in de 13de eeuw, bij de herinvoering van de goudmunten^[1]. Aanvankelijk verbood de overheid het gebruik van dergelijke gewichten, om te vermijden dat de zwaarste exemplaren van een bepaalde munt uitgezocht zouden worden^[2]. Natuurlijk gebeurde dit toch, maar 13de- en 14de-eeuwse muntgewichten uit onze streken zijn daardoor wél uiterst zeldzaam en niet aan een bepaalde fabrikant of plaats toe te wijzen.

In de Bourgondische periode veranderde de overheid haar politiek. In plaats van een verbod, dat toch niet werd nageleefd, kwamen reglementen om misbruiken en fraude bij het nawegen tegen te gaan. Men kwam tot een systeem van door de steden benoemde en beëdigde openbare wegers, die gratis munten controleerden en tegen een redelijke vergoeding balansjes en muntgewichten aan de bevolking leverden^[3].

Toch zijn ook uit deze periode slechts enkele gewichtjes bewaard gebleven. Ze zijn voorzien van een vereenvoudigde weergave van de afbeeldingen die op de overeenstemmende munt voorkomen^[4] en werden waarschijnlijk in dezelfde ateliers als de munten zelf aangemaakt. Eén ervan is mogelijk in Leuven vervaardigd:

---

[1] De waarde van een munt was gebaseerd op de hoeveelheid edel metaal die ze bevatte. Kleine gewichtsverschillen waren bij zilver niet zo belangrijk, maar dat was wel het geval bij het veel duurdere goud. Daar was het nuttig om de massa van de munt te controleren, en dat kon snel met speciale gewichten waarvan de massa overeenstemde met die van de munt in kwestie.

[2] Charter van Gwijde van Dampierre, januari 1299: *Encores il est acordei que nuls ne puet peser argent ni billon que il ait acatei, si n'est en la cambre fondoire où on font l'argent de la ville, ou à le monnoie le conte, de tant comme li monnoier en acateront. Encore est acordei que nuls ne puiſt avoir en sa maison balances, ne autres poids d'or ni d'argent; et qui on en trouveroit en défaut il sera en amende de 4 livres.*

[3] Ordonnantie van Karel de Stoute van 20 december 1467, herhaald door Maximiliaan van Oostenrijk op 14 december 1489: *Item, et à cette fin que le peuple se puyſt mieulx regler d'icy en avant à recevoir et payer les deniers d'or ayans cours, lesquels seront reduictz à non estre receuz s'ils n'ont leur droitz poidz, est ordonné que celui ou ceulx quy seront nommez et commis de par lesdites villes à peser les deniers auront charge de faire des biquetz garniz de petitz poidz, à sçavoir comme du poids du Lyon, du Florin, et des aultres deniers ayans cours, et aussy de menus poidz, dont il fournira un chascun qui en voudra, pour priz raisonnable.*

[4] Ordonnantie van Filips de Goede van 18 januari 1454: *Item, et affin que chacun puisse estre adverty du poix desdits florins qui auront cours, Nous voulons et ordonnons que chacun changeur de toutes nos bonnes villes ait soubz luy un bon nombre de poix de cuivre desdits deniers d'or, chacun enseigné de sa marque, pour les vendre et deslivrer au peuple qui avoir en voudra, chacune pièce pour quatre deniers paris.*

Bent u geïnteresseerd in het vervolg van dit artikel?

***Neem dan contact op met het EGMP voor de aankoop
van het Jaarboek 2020.***